

SINIUM

Tomo
CUARTO

AÑO
VII

Dirección: Redacción y Administración.
Círculo Solidario
Sineu 30 Julio de 1911

N.º XII
(94)

Segunda
ÉPOCA

cuentas de la Parroquia cuando pasan como una seda las de cualquier innominado? Parece que estará en lo cierto mi diccionario al decir que el proceder del jefe de la minoría se llama desaire, bofetón, trágala. «La Defensa» de ayer habla de algo que me suena á Congregación Mariana. Ya anteayer había hablado en este sentido. Y ¡pesimismo de mi diccionario! también lo llama á eso pulla, trágala.

¿Son esas cosillas presagios de otra tormenta anticlerical? ¿Quién va á saberlo! Puede que sí; porque la cabra tira al monte. Puede también que no; y en este caso aquellos trágalas no son más que escapes de un gas mal comprimido.

En ninguna de las dos hipótesis creo yo que nuestra política sufra detrimento alguno; antes con la tormenta podría ganar algo.

Sin embargo no hemos de desear una ganancia obtenida por ese medio que es malo. De-seémosla basados en la esencia de nuestro programa.

N. de J.

SES RÉPLIQUES D'EN MARTÍ AMB SALSA DE TÁFARA

VIII-Sa girada de l'amo n Toni y de l'amo de Defla

¡Aquí tenen els conions els fogoneus! No la se poren treure des cap a n'aquesta girada! Pretenen, per lo que diu en Martí, que l'amo en Toni Frau y l'amo-n Pere J. Mestre abans de pegar puntada de peu a sa política fogoneva y d'entregarse amb cos y ánima a n'es partit de sa Pell havien de renunciar ses actes de retjidor que tenien. ¡No s'amoquen amb so col-so els fogoneus! ¿Eh?

A fi de no originar una confusió a n'els lectors que seguexen es fil d'aquesta polémica, dixerem per més tardet es posar sa salsa convenient a n'els arguments que presenta en Martí apoyant sa pretensió fogoneva. ¡N'hi entrarán de taparetes! ¡S'argumentació d'en Martí no pot esser més coxa de lo que es!

IX-Sobre "Mestre Tomeu Ciri,,

Comentant ses *Negruras* te vatx dir que sa carn de capellá indigesta y me repliques que aquesta advertencia no le t'he de fer a tu sinó a n'aquells qu'escrigueren «Mestre Tomeu Ciri». ¿Ay sí? ¿O

¿Otra tormenta?

Si no es una apreciación mía, el cielo de los políticos de enfrente parece que vuelve á encapotarse. Los nubarrones son anticlericales como los de antaño. El otro día el jefe de la minoría de nuestro Ayuntamiento pedía una semana para examinar las cuentas que el Rector de la Parroquia había presentado á aquella corporación. En ciertos diccionarios esta conducta del jefe de la minoría se llamará celo. En el mío se llama otra cosa.

¿Ocho días para repasar las

are voldrás suposar que tu no les has fet mal a n'els capellans? ¿Y sa campanya que vares fer dalt es «Puput,» dalt aquest periòdic a n'els lletjidors del qual el meritíssim Revenjoli deya aquesta setmana: «*Y are vejen ses poques persones decents qu'encare lletgasquen s' ANIMALOT si devant Deu i sa seua consciència poren seguir admetent a ca-seua un paperot tan brut, tan impio i tan desenfreit*»? ¿Que no era contra capellans aquella campanya? ¿Y lo qu'are escrius demunt *Sa Defensa* que no es sa continuació de sa campanya que feres demunt es «Puput?» ¡Pobre Martí si ell are tu mos vols fer beure que no les has fet mal a n'els capellans! ¡Si que les n'has fet! ¡Y molt que les n'has fet! Torna arrera, Martí, ta diré una y altre vegada. Torna arrera perque sa carn de capellá sol afegir es bossí. Torna arrera no sía cosa qu'el t'afegasqui a tu.

Y anem a lo de «Mestre Tomeu Ciri.» Abans de res, sa meua protesta més enérgica, sa meua condemnació més absoluta, sa meua indignació més fonda per aquest paper infame que cuantre es programa des partit de sa Pell publicaren un grapat de pellosos esgarriats. No te creguis Martí, que anc que se tracti de pellosos jo no tengui paraules de reprovació p'els seus actes dolents. Si, les tenc y p'el cas de «Mestre Tomeu Ciri» voldria tenirlés que socorrassen. Qu'heu sabin els qu'escrigueren ses infamies d'aquest paper y que heu sabin ses persones pelloses que se recreaven amb sa seua lectura: aquells escrits merexerán sempre s'anatema de tota persona de be. Si encare visqués per mala sort aquell paperutxo, ja me cuidaria jo de dirlós que alerta a sa carn de capellá perque sa carn de capellá indigesta. Deu vulgui que

no hi torni haver cap pellós may que tengui sa debilitat de trestocar els ministres de Deu encare que los vessen plens de miseries.

Pero escolta, Martí; ¿y qué no sabs tu qu'els únics que no poren tirar lo de «Mestre Tomeu Ciri» per sa cara de sa Pell sou voltros els fogoneus? Que le hi tirin els esterns que, en ravó de no conixer be s'assunto no puguin veure sa diferencia que hi ha entre un partit y una patita fracció, una insignificant fracció d'aquest matex partit, pot passar. ¡Pero voltros fogoneus! No, no pot passar per cap estil. Perque escolta, Martí; ¿qué serás tu es flux de memoria que no sabs quant ni per qué va sortir «Mestre Tomeu Ciri»? ¿No te recordes qu'els fogoneus escrivien a n'es «Puput» posant en berlina els digníssims capellans de Sineu qu'anaren a votar y els que més o manco porien veure que no combregaven amb ses vostres idees? ¿Que no te recordes qu'un dissapte y s'altre dissapte alimentaven sa malicia dels vostros y los ecsitaven a despreciar, a fer befa y escarnir aquests matexossacerdots? Ido bé, llevonses va sortir «Mestre Tomeu Ciri». Sa vostra provocació dalt es «Puput» va ocasionar aquesta resposta. I prova de que va esser sa vostra provocació sa causa de «Mestre Tomeu Ciri», prova de que si voltros no haguesseu escrit demunt es «Puput» no hauria sortit may «Mestre Tomeu Ciri»; es qu'els dissaptes que no escrivieu, «Mestre Tomeu Ciri» no sortia, y tan pronta com acabareu d'escriure, «Mestre Tomeu Ciri» va dexar d'ecsistir. ¿No te recorda tot axó, Martí? Ido fe memoria y te recordará. No, no-n poreu parlar els fogoneus de «Mestre Tomeu Ciri». Es ve que «Mestre Tomeu Ciri» va esser una ignominia; empero va esser una ignominia oca-

sionada per voltros. Voltros los estirareu sa llengo a n'els qu'escrivien «Mestre Tomeu Ciri». I si voltros los estirareu sa llengo ¿per qué vos estranyan y los recriminau es que parlassen? Es lo que jo te dic, Martí; «Mestre Tomeu Ciri» va esser un pecat; pero es que manco en poren parlar son els de sa teua confrería, son els fogoneus.

Empero si els fogoneus no poren parlar de «Mestre Tomeu Ciri» molt menos ne pots parlar tu. ¿Saps perque, Martí? Perque sa falta més grossa que cometeren els esgriguedors d'aquella fuya va esser per mossegar sa carn de capellá. Axó es indudable. ¿I sabs per qué mossegaren d'aquella manera aquesta carn? Perque tu les digueres dalt es «Puput» que es que demunt aquest matex periòdic escrivia aquelles gazetilles contra se Ecónomo y els capellans qu'anaren a votar era un capellá. *Un Jurisconsulto y un Presbítero*, digueres. ¿Que no t'en recorda? I afirmant axó com heu afirmar es ¿no veus qu'essent fogoneu com els qu'escrivien ses mencionades gazetilles y essent un dels que bufetetjaren els capellans qu'anaren a votar y fent de colaborador des «Puput» forzosament havies de fer creure a n'els de «Mestre Tomeu Ciri» que sabies qu'es vertader autor de ses escopinades des «Puput» contra se Ecónomo y demés era *tal capellá*? ¿No veus que anomenant *un jurisconsulto y un presbítero* venies a dir qu'es que provocava els pellosos era *tal capellá*? ¿Com no veus ido que tu ecsitares els ánimos de certs pellosos y vares induir aquests matexos pellosos a menjar carn de capellá? ¿Com no heu veus a n'axo? ¿Com no heu regoneis? Creu, Martí; els fogoneus no poreu tirar per sa cara dels pellosos es pecat de «Mestre Tomeu Ciri»; empero de una manera especial te toca a tu

s'aficarté sa llengo dins sa butxaca.

Consti, Martí, que jo no tract de justificar «Mestre Tomeu Ciri». Repetesc que alló va esser una ignominia. Lo que tract de demostrar es que tu no pots justificar sa teua campanya contra els capellans des vot abrigant-te amb «Mestre Tomeu Ciri». ¡Si acás ha d'esser «Mestre Tomeu Ciri» que veji de explicar sa seua trevalada per sa provocació dels fogoneus!

Vamos, Martí, digués *mea culpa*. Confessa qu'has fet de botxí de capellans y arrepentit d'aquest pecat si es que te vulguis rentar sa taca que te soya. D'avuy envant procura reparar es mal qu'has fet consagrant sa teua ploma y tot es teu ingeni a arrabassar de ses inteligencies y dels cors dels teus partidaris es juy que hi has sembrat amb sa teua campanya contra els ungits del Senyor. ¡Ay de tu, Martí, si continues menjant carn de capellá! ¡Ay dels que n'han menjada y no se-n arreptesquin! ¡Ay dels qui fan contes de menjarné! S'historia mos ensenya que els que menjan carn de capellá solen tenir un cólic pitjor que es cólic *miserere*. ¡No hi valen táperes!

X—Tornem a-n-es catolicisme des partit fogoneu

Aquest asunto ja está massa tratat y discutit, Martí. No obstant perque no creguis que no vuy respondre a sa teua Réplica sobre aquest punt, te diré en primer lloc, que jo may he volgut discutir es catolicisme privat de nígú dels vostros: Deu me'n guart; encare que axí mateix te vuy recordar, sense pretenir llevar ni donar a nígú patient de Catolicisme, que per esser católic, no basta anar a missa o a l'ofici, contribuir amb llimosnes a n-es culto de l'iglesia, dur ciri a

una processó de lujo, ni hasta promoure una obra bona o tenir es nom a una Congregació o Confre-ria. No, Martí; els fariséus també en feyan moltes d'obres bones, y apesar d'axó eran reprovats del Bon Jesús. Es necessari per esser católic abraçar tota sa doctrina de l'iglesia, y alabar o reprovar tot lo que aquesta alaba o condamne.

Pero de lo únic que s'ha tratat a sa nostra polèmica, es de si es partit fogoneu, de dos anys a ne aqueixa part, s'ha portat o no com a católic. Y jo te torn sostenir aquí y ahont se vulla que no s'hi ha portat, ni ha obrat com a tal. ¿No eres tú que feres dir a-n-en *Tulio* que pels fruits se conex s'arbre, y qu'un bon arbre no pot produir mals fruits? Ido ¿qué no saps els mals fruits de desmoralisació, de persecució y tiranía a l'iglesia que ha produit es partit fogoneu? Recorda lo que te vatx dir en els apartats *h, i y ll* des meu comentari *¡¡¡S'estocada!!!*, que don per reproduits: *perseguireu ses Congregacions, ressucitareu es balls de máscara, profanareu sa corema y Corante-Hores, fundareu els balls de salón, insultareu Párroco y capellans*, etc., etc. Luego si tan mals fruits ha donats ¿com t'atrevirás a anomenarló bon católic a n-es partit, encare qu'es qui'l formem individualment heu siguin.

Pero perque no hakis de creure únicament ses meus rahons y autoritat, y sápigues perque he empleat sa paraula *fariséu* recorde lo que deya *La Aurora*, devant quina autoritat tot bon católic ha de inclinar es cap: recorde lo que deya a-n-es n.º 230, després d'enumerar els mals que a l'iglesia havia fet el vostro partit. *¿Y preteniu esser tan bons catòlics com es vostros contraris? Deu se n'apiat de aquest catolicisme, Deu mos ne*

guart de tal farsanteria!» D'una cosa bona, Martí, no demanam a Deu que *se n'apiat y mos ne guart*. Luego segons *La Aurora* y s'autoritat competentíssima d'en Revenjoli, no se portaven com a bons catòlics es des vostro partit; se portaven com es fariséus, dels quals demana que mos ne guart el Senyor.

Y no sols axó, sino que digué que ecsercían sa *tiranía y despotisme* demunt l'iglesia. Perque parlant dels capellans que votaren, digué: que votaren *per alliberar a l'Esglesia de sa tiranía y despotisme dels caporals* del vostro partit. Luego els vostros caporals, segon *La Aurora*, ecsercían *tiranía*, eran uns tiranos y déspotas per l'iglesia. El vostro partit per conseguient tiranisá a l'iglesia y no se portá com a católic. Luego diré jo continuant s'argument, luego tots aquets bons catòlics fogonéus que ab lo seu vot volen sostenir aquets caporals, los volen agontar y donar ses riendes d'aquest poble; com a catòlics anirán a missa y a l'iglesia, etc.; pero com a polítics volen sa *tiranía y despotisme per l'Esglesia*. ¿Qué te pareix, Martí?

Si trobes que axó es un poc fexug, no'n donis sa culpa a mí; veten a queixar a *La Aurora*, y demanalí explicacions a-n-en Revenjoli, de perque parle de farsanteria y mals catòlics cuant parle dels des vostro partit, y perque anomena tirano y déspota a-n-es partit fogonéu.

(Continuad) **J. Ferragut Ribas**

Secció Llenderesca

¡¡Estan malaltets, els pobres!!

A n'ets escriguedoretjos de *s'in-Defensa* pareix que les cau ben avall aquelles parauletes dolces que les diu El Sen Llendera. Sempre e-hu voreu, pellosos: cuant a un homo li diven se veritat, li cau en buit si está acostumat a alimentarse de se mentida. Es fogo

neus de s'in-Defensa, aquella feremalla de purs que defensa es partit d'en Font, aquell partit que tengué barre de publicar dalt es «Pu-put» aquella teringa de gargays contra el senyor Econom i contra els capellans Ramis i altres, d'axecar falsos testimonis contra el Reverent P. Jaume, de voler posar en solfa la Santa Missió, les sab greu ferm de que dignem una petita part de lo que son ells. Aquell partit que té uns caporals afectats ferm de no anomenar a se gent may p'es seu nom, aquells aprenents de s'in-Defensa que a cada paraula hi posen una ració de malícia, les sab greu que les diguem un poquet de lo que son. ¿Qué'ls hem de fer? Ells veuen ben net que a ses eleccions passades les varem arrenyonar de valent, i axí com mos anam acostant a n'es novembre, de cada día les fa mes mal se renyonada vejent se gran pallissa que se'n han de dur. Se malaltia d'es fogoneus es mes grave de cada día i ja sabem que un malalt es ben propi qu'estigui malhumorat. Ells volen fermós veure que son com ets altres; pero res conseguirán. Es partit fogoneu te ja molts de membres d'es seu cos, moltes parts d'es seu organisme que no funcionarán may mes com funcionaven abans de s'arrenyonament que les darem a ses darreres eleccions. A noltros, qu'estam bons, mos basta i sobra se nostra propia energia; es cos d'es nastro partit es robust i no necessita favor de negú. A ells los té atacats se matexa malaltia que criaren ab so seu possehir en ves de noltros, s'enmalaltiren perque tot lo sant día estaven preparant injustícies, atropells, barrabassade si monstruosidats per estrangular es partit de Se Pell. Ells matexos se cercaren se malaltia i noltros mos varem cuidar de ferlós s'operació es día 4 de Setembre passat, Arribarán a n'es mes de Novembre vinent, si Deu ho vol, i ja mos cuidarem de tornarlos fer s'operació. Amb una altre arrenyonada comensarán a gratar fort, perque lo que's diu a se tercera es ben segú que no hi arriben.

Are están massa vessiats, perque a n'es malalts les solen regalar *ets amics* fruite primerenca, dolsetes i *bobòns*; degut a n'es mal humor, les han de satisfer es seus caprixos; per axó es qui no conexen a n'es fogoneus, els *seus amics* de fóra, les concedexen ses gracies que demanen. Fan molt bé, perque

si no hu feyen hi hauria perill de que fessen es bategot abans d'hora.

Lo de se Vara

¡No hu diu El Sen Llendera qu' aquells de s'in-Defensa no son mes qu'escriguedoretjos! Escoltau pellosos i voreu. ¿Qui es el qu'alegex es retgidors? Es poble y nigú més qu'es poble. ¿Cuants de retgidors treguerem a ses darreres eleccions? Tot-hom sab que'n treguerem quatre. Idò be: se derrera vegada qu'es poble de Sineu va manifestar se voluntat per elegir es seus representants dins se vida municipal i administrativa, foren elegits quatre pellosos i dos fogoneus. Se renovava domés mitx ajuntament. Y si s'hagués hagut de renovar tot s'ajuntament ¿quin resultat hauria donat s'elecció. Senzillament; doblem perque ses matexes ventatjes que teniem noltros tenien ells: vuit pellosos i quatre fogoneus. Es resultat aquest es partint d'es fonament que s'ha de partir, axó es, de se voluntat manifestada ultimament p'es poble, únic qui te dret d'elegir es Concejals.

Per altre part: un retgidor representa es districte que l'ha elegit i no en manera alguna se voluntat d'un homo que vulgui privar a n'es poble de ses garanties y drets que sa lley li concedex. Es poble es es Senyor, es retgidor es se apoderat. Aquest ha d'obrar blanc si es Senyor vol blanc, i ha de fer negre quant es Senyor hu vol d'aquest color. Si axí li agrada a s'apoderat, ben natural i evident es que continui representant a n'es Senyor; si no li agrada, no pot continuar se representació, perque aquesta representació seria falsa. Velem are si es retjidors l'amo-n Toni i l'amo-n Pera Juan de Defla son o no representants vertaders d'es poble. Foren elegits tots dos l'any 1909; es partit fogoneu a les hores no tenia encare se ronyonada en perill i es poble pertenyia casi tot a n'aquex partit; manifesta es poble se seva voluntat en aquell moment i m'encarrega entre altres a n'aqueys dos retgidors que vetlin pes seus interessos comunals i los administrin. Es poble matex, es matex poble, va veure ab mals nys que se respectassen tan poc com se respectaven es drets d'es sinevers, s'administració que feyen els fogoneus, ets atropells electorals, ses multes a roi seguit que posava En Tomeu Font, els insults que se llansaven cuantre el dig-

nissim senyor Ecónom i mil coses mes que no agradaven a n'es poble. Tot axó va promoure un moviment d'opinió favorable a n'es partit de Se Pell i de recriminació se mes absoluta a n'es fogoneus. Els representants d'es poble apreciaren aquells fets de se manera que se conciencia los dictave; devant aquell estat de coses, l'amo-n Toni i l'amo-n Pera Juan volgueren defensar ets interessos i es bon nom d'es seus representats, d'es seus vertaders representats, volgueren posarse a n'es costat d'es poble i ferse solidaris d'es sentiments d'ells qui les havien confiats es seus interessos. Ets altres retgidors, donaren per ben fet lo que feyen es Caciques, se feren solidaris de s'obre des Caciques, i volgueren seguir representant se part de poble qu'aplaudía i veyea en bons nys que se duguessen a terme aquell enfilay d'atropells, arbitrariedats i desgavells qu'abans hem referit.

Axó exposat, l'amo-n Toni i l'amo-n Pera Juan gestaven a s'ajuntament per complaure es Cacique o hi estaven per complaure es poble? Si era per lo primer (que hu seria si fossen estat retgidors d'amén) conforme, molt conforme que abans de seguir es poble (no passarse a n'es contraris com diuen maliciosament es fogoneus!) que abans de cumplir es desitjos d'es poble haguesen presentada se dimisió, com mos diu aquell sabateretxo de s'in-Defensa; i si eren retgidors per representar a n'els electors i per defensarlós de ses injustícies que los fessen es Tiranos, com axí e-hu eren, ¿aont treu cap a carrer se dimisió? Llegitimament, honoradament, ¿no havien de seguir se voluntat d'es seus electors? ¿No va quedar plenament manifestada aquesta voluntat en ses eleccions d'es Setembre passat? ¿No hi havia quedat ben manifestada ja a ses de diputats que abans se feren? ¿A ne que vé idó que pretenguin aquells escriguedoretjos de s'in-Defensa que aqueys dos honradíssims retgidors los haguessen de presentar se dimisió? ¿Es que se creyen es fogoneus embolarlos a n'aqueys dos retgidors de Se Pell? Si es axí, mirau que n'hi ha de fam!

El Sen Llendera va sentir un día a un fogoneu que sostenia qu'es dos retgidors qu'abans hem anomenats havien estats uns traidors perque fogiren d'es partit fogoneu. ¡Vol dir que perque un partit elegex a un número de repre-

sentants, aquets representants serán absolutament d'es partit! Axò, segons i com. Si es partit s'aguanta, si es partit se compon d'es matexos que se componia, estan ben conformes. Pero si es partit s'esfondra, si de cada dia li fugen afiliats, m'engana que pugui exigir se plena pertinença de tots es representants qu'abans tenia. Y sino, digaumé, benvolguts pellosos: suposem que tots es retgadors que hi ha a s'ajuntament haguessen estat elegits p'es fogoneus i que aquest partit seguís anans de cada dia a la vela fins que quedás domés una dotzena d'homos formant es partit fogoneu; aquesta dotzena d'homos aquest partidetxo fogoneu, ¿tendria seus aquells dotze retgadors i no-n tendrian cap ni un ni mitx tots ets altres que pertenesquessem o no a un altre partit que no fos es fogoneu? Idó axò, ni mes ni manco, es lo que mos volen fer creure ets escriguedoretjos de s'in-Defensa quant parlen de se vara. ¡No dic jo que les basta i sobra se carabina de n'Ambrós!!

¡Tornem'hi Tonina!

Ja hi tornam esser a ses barreres. Pero que no vos hi heu ficsat en se barramenta de trenta anys que mostren ets escriguedoretjos de s'in-Defensa? ¡Nyp-i nyap!! De tot lladren, de tot xerren; pero de ses mil pessetes, ni una parauleta. Bé le hi volen lliar a n'es pel a l'amo-n Francisco; pero com aquest conex es panyo fogoneu tant com noltros, mos basta que per tota contestació a s'in-Defensa les diguem: ¡Antes, antes va dir E i Ganyot!!

¿Que arribarán a dur cucalas es fogoneus?

Se conex que los va fer contre ets uys a n'es fogoneus se manifestació grandiosa que ferem es dia 4 de Juny. Y le mos retreven per rentar se taca que duen ells per se que feren ab desfressos i mascarats es dia de ses Coranta Hores de Carnaval. ¿Que no saben aquells beneyts que, a pesar de ser ben lícita, honrosa i altament civilizadora se nostre manifestació, tenguerem en conta ses Coranta Hores i per axò va ser que ni tan sols passárem per se plassa? Y ells, aquells farsantes, aquells hipócrites, domés per seguir se campanya qu'es fogoneus seguexen contra l'Esglesia, per pegarla a l'Esglesia, mogueren ball a devant l'Esglesia matex com aquell que diu. ¿E-hu vist gent may tan tocada d'es bolet com aqueys escriguedoretjos de s'in-Defensa?

Aqueys fogoneus que publicaren tantes animalades contre el senyor

Econ m y contre els capellans Ramis y altres aquells que ridiculisaren a-n'el Rvt. P. Jaume, aquells que's matex dia d'arribar la Santa Missió feren balls a devant l'Esglesia matex, aquells partidaris d'aquell que los envia a escupir a se cara a n'es capellans, aquesta feremalla fogoneva vol ridiculisar are aquella grandiosa manifestació que ferem es dia 4 de Juny que sempre será memorable. ¡Quina autoritat, senyores, que tenen aquells belitres!! ¡Y son capassos de dirho ab tota se seva ánima!! Anau a sebre qu'es lo que tenen a n'es cor aqueys fogoneus que d'una manera tan declarada me fan la guerra a l'Esglesia de Deu. Y llevó le prenen contre El Sen Llendera perque los ne diu quatre de ses seves. ¡Com se conex que son curts de vista! ¡Arribarán a dur dos jocs de cucalas aqueys escriguedoretjos de s'in-Defensa!!

¡Obres, obras!

Encare tenen barra es fogoneus de parlar de política, d'economía, d'administració, de repartos, de fábrica, etc. etc. després de se gran arrenyona da que los donárem a ses derrerres eleccions. ¿Se deven creure que no les conexem? ¿Y quin concepte han de tenir d'ells els de fora, quant amb un santiamen es poble de Sineu per majoria les arregussá de dins la Sala i les va enviar a fregir ous de lloca? ¿No vol dir res axó? ¿No saben encare es fogoneus qu'en Barrufet i tot hauria estat mes preferit qu'ells per part d'es partit de Se Pell per encarregarli ses riendes municipals? ¡En Barrufet i tot!! Sí, que hu sápiguen! Mirau sí e-hu vían de fer malament per preferir a n'aquest monstuo molt mes que se situació fogoneva! ¡Obres, obras i no vanes paraules! Y are mos surten en se Cortera, i en so Peón, i en so Consum, i en s'administració. Esperau que vos hagim tornat arrenyonar, que no n'estam molt enfora, i voreu si será bo o no es perhoc que s'en durán es fogoneus!

¡A n'es Novembre mos vorem ses caretes!!

Assuntos relacionats ab l'Esglesia

Hi ha, estimats pellosos, un reverent articuliste qu'escriu dalt s'in-Defensa una partida de dois que tocan dotze i dotze. Estudiad aquest articuliste me resulta que té un modo de pensar i deduir germanet, germanet d'es retgidor Forné. Vos ho explicaré perque m'entenguen. Aquest, a dins la Sala, le hu sentit moltes vegades que no toca pilota. Aferrantse amb alló de que *un retgidor té tant de dret a seure a sa cadira com el matex Batle*, d'aquesta máxima me treu totes ses deduccions i conseqüencies que li passen per s'escudellé. Axí que allá vol insultar, cri-

dar, faltar a n'es respecta a sa Presidencia, pertorbar s'ordre, desmoralisar i mil erbes mes, quina mes pitjor. Y no té en conte l'homo que axí com tota persona que va fuita de cap, qu'insulta a n'es que troba p'es carrer, que pertorba s'ordre públic, que no respecta a s'autoritat, d'exa d'esser homo i apesars de se llibertat i seguretat personal que a tots mos done se Constitució, se tal persona la me tancan a sa presó o la me duan a n'es manicomi; axí també quant fa ell aquelles cosotes dins la Sala d'exa de ser homo (i de retgidor no hu poren esser mes qu'homos) i per lo tant perd es dret de seure a se cadira, privació qu'es sentit comú dicta que ha de durar fins que ses facultats mentals s'hagin normalisades.

Es reverent articuliste patex d'es matex mal. Mos diu dalt s'in-Defensa que sa música de «La Amistat» té tant de dret com se nostra per tocar a se processó del Corpus, perque aquesta feste i ses altres son costeades per ses llimosnes de tots, pellosos i fogoneus. Conforme i molt conforme que uns i altres indistintament feim ses llimosnes ab tals cassos, i qu'axó dona dret a prendre part a ses processons; pero aqueux dret pot també esser modificat, restringit, aniquilat, fus absolutament segons hi hagi o no circumstancies modificatives, accidentals o essencials. ¡Y axó no hu té en conta aquell reverent cap de carabassa!

Escoltau pellosos i voreu: l'any nou anaren a se procesó del Corpus ses dues músiques, nota que es d'aplaudiment p'el senyor Obrer, entusiasta sempre per fer lluidíssimes ses festes. Se música fogoneva va ocupar es lloc de preferència, o sigui a derrera se Custodia. L'any deu, alimentantse el senyor Obrer de s'esperit de rectitut, imparcialitat i estricta justicia, convidada a se música fogoneva per mediació d'es music major, per anar a se processó de Corpus, diguentli endemés que establiria un torn rigurós, mentres que fos Obrer, per evitar disputa de tota classe, o sigui que un any tocaria a-n es lloc de preferència se música fogoneva i s'altre e-hi tocaria se pellosa. ¿He hi poria haver cosa mes justa? La any nou e-hi va anar a n'es lloc de preferència se fogoneva; l'any deu tocava a se nostre. ¿Que feren els caporals fogoneus? Lo de sempre: alzar es derrerres i tirar zosses. Torná se contestació es music major diguent que no hi volien anar si no havien d'ocupar es fogoneus es lloc de preferència. ¿Que vos agrada es frit? Figurauvós si es gros es desaire que donaren a n'el pobre Obrer que s'havía portat de se manera mes digna, mes noble i mes honrosa que's pot portar. ¿Y enguany los havia de tornar convidar? Si tenia anyoransa el senyor Obrer de cosses, alsades de derrerres i *petardos*, no hi havia com convidarlos. Jo desde are li asse-

gur qu'axó i no mes n'hauria tret d'es fogoneus.

¿Volèr ridiculitzar a n'el senyor Obrer del Corpus, es reverent articuliste dalt s'*in-Defensa*? ¡Quin altre retgidor Guimet!! Si el senyor Obrer del Corpus hagués tengut en conte que se música de «La Amistat» servex per fer aquells ballots reprovats per l'Esglesia com ne tornaren fer els fogoneus durant es dies que va estar entre noltros la Santa Missió, si hagués tengut en conte que aquella música es de un partit que té caporals que prediquen se impiedat i aconsenquen qu'escupin a n'es capellans a se cara, li haria sobrat axó per no volerne nissaga de tal partit. Pero, sab molt bé El Sen Llendera i vos ho diu en veu ben alta, qu'el senyor Obrer tengué uns sentiments mes elevats; el senyor Obrer del Corpus tengué en conte solzament que se feste es costada per ses llimosnes de tots, pellosos i fogoneus, indistintament.

¿He hu veis, idò, com es un solemne cap-verjo aquell reverent articuliste de s'*in-Defensa*? ¿Qui es que té se culpa de que no vaji a ses processons del Corpus se música fogoneva?....

A devant tals desbarats i altres referents a l'Esglesia qu'enteferra s'*in-Defensa* de dissapte passat. El Sen Llendera crida ben fort i diu:

1.er A n'el reverent articuliste de s'*in-Defensa*, qu'hauria d'estar mes ben enterat de lo que hi está de ses coses de l'Esglesia, li donarem *cent pessetes*, si mos prove que sigui fals tot quant hem dit referent a se processó del Corpus, de s'Obrer i de se música. Si no mos ho prova li deim desd'are embustero i mes qu'embustero.

2.^{on} A n'el matex reverent articuliste de s'*in-Defensa*, qu'hauria d'estar mes ben enterat de lo que hi está de ses coses de l'Esglesia, li donarem altres *cent pessetes* si mos prove que s'hagi tret de mestre de l'Esglesia a Mestre Sebastià Ferrer. Si no mos ho prove li deim desd'are embustero i mes qu'embustero.

3.er A n'el matex reverent articuliste de s'*in-Defensa*, qu'hauria d'estar mes ben enterat de lo que hi está de ses coses de l'Esglesia, li donarem altres *cent pessetes* si mos prove que ses filles de la Purísima fogoneves, per esser fogoneves, son refuades, i no les dexten dur s'imatge de se seve Mare quant aquesta figura veneranda es passetjada en solemne processó. Si no mos ho prova li deim desd'are embustero i mes qu'embustero.

¡Trecents pessetes a se teva disposició reverent articuliste de s'*in-Defensa* qu'embuyes i empetolles, tant de fill!! Ja veus que no es cosa de ferhi dents ni barramenta d'ase de 30 anys.

Multes

S'havía publicada una Circular Sanitari manant per bé de sa SALUT PÚBLICA que tots es porcs que s'hague-

ssen de matar p'es consum de cualsevol familia havían antes de ser visurats per sa persona o empleat municipal encarregat d'inspeccionar es queviures. Fa fer un pregó el senyor Llull en tal sentit, i tot es poble desde en Font fins a n'el Sen Llendera va cumplir tan saludable i altament beneficiós estrém; tan sols una familia, sa d'es capellá Guimet vey, no sabem si per ignorancia o malicia o tal vegada per donar una prove de sentiments altament fogoneus, solament aquesta familia va tenir es *tesón* de pretenir burlar ses disposicions sanitaris. ¿Que s'havía de fer? Senzillament: per desmamar es ruc no hi ha com matar sa mare; idò un correctiu qu'el desmamás: ¡una multa de 25 pessetes i que servesque d'escarment! ¿Perqué no l'apelaren? Un *boteratte* diu demunt s'*in-Defensa* que no hu feren perque sabés tot el mon fins aont arriba sa tiranía i despotisme d'uu Batle. ¡Un rave tort, senyó reverent!! Massa hu saps tú que no hu feren per axó. Saps qu'et conec i les conexem per fermós creure una carabassa de per l'estil. ¿Sabeu pellosos perqué no le apelaren a n'aquella justíssima, merescudíssima, beníssimament ben posada multa? Idó perque s'enteraren, per devall ma, que tan matex seria confirmada, que no le se treurien tossint.

Un altre día qu'estava encarregat de s'Alcaldía D. Bartomeu Mestre i per lo tant en plena jurisdicció, una fogoneva jove filla d'un amitié d'es Secretari, va promoure un *tualte* a n'es carrer d'es Fane i fins i tot va repinyar a una altre dona des matex carrer. ¡Ell hi hagué d'anar un peon a posarle a retxa a n'aquella atloteta tan gros va fer s'escandol! ¿Havía de fomentar sa malcriadesa i s'escandol «s Batle? Acertadement no volgué ferhó axí, i me castiga a n'aquella renovera malcriada amb una multa de 5 pessetes. ¡Molt ben fet!! Es fogoneus es ben natural qu'en protestin i hu recriminin, perque aquella fogoneva joveneta es de se seva camada. Y ja se sap: ¡en parlar de mí no ric!

Ses que posá en Tomeu Font a voltros pellosos per fer vivo, se que posá a Sant Jusep, se de s'escolá, ses tres a n'en Pedro Capbax després de s'amaçsolament que li va donar un peon segons digueren, ses altres innumerales, etc., etc. hu dexarém fer per avuy perque es temps es curt. Ja se cuidará El Sen Llendera de refrescar sa nafra quant sigui convenient.

Baxes de Consum

Me fan riure de bona gana aquells escripturedoretos de s'*in-Defensa* emb alló de tant de sucra ets ays en so Consum. ¿Qui es que no sab es per qué les han ateses ses reclamacions a n'es fogoneus? ¿O se creuen que mos amocam ab so colso? Que fassen creure a n'ets seus lo que los doni la gana, encare que sigui naps per cols, poc

mos interessa; pero ¿a noltros? ¡Les conexam fa estona! Axó de baxes de consum no es mes que cuestió d'anyada. O pega o no pega. Es pellosos tengueren enguany abans qu'es fogoneus se baxa que mos pertocava, perque mos foren desmuntades ses tres mil pessetes que mos etzibaren l'any passat aquells *justiciers* fogoneus. ¡Se baxa aquesta si qu'es ben justa i raonable!! A ells les han donat are un poc de viveró i per axó fan tanta llet. Pero ¿tendrán sempre bona anyada? ¡Ca, homs!! Ja voreu que hi heurá anys que ni tan sols cuirán se llavó. Y si no hu creuen, el temps ferá la lley. Ja mos tornarán sa resposta.

Si es pellosos haguessem de pagar lo qu'han baxat a n'es fogoneus, axí conforme que mos sabés greu se baxa que les han feta; pero estant noltros assegurats d'incendis co n'hi están ¿que mos interessa s'anyada fogoneva? ¡Ja mos basta s'haver duit per espay de tant de temps se post a n'es fora! Enguany no le hi volen dur encare es fogoneus, i fan be suposat que'ls ho permeten. Pero ¿no le hi durán un altre any? ¡No l'hi han de dur!! Esperau que los pegui se filoxera i voreu aquets ceps fogoneus si hi quedarán ben atacats. ¡Llevonses hem parlerem!!

¡Oh i quin periódic es se *in-Defensa*!!

Aquell sabateretxos de s'*in-Defensa* son el reverent dimoni per alabarse a ells matexos. Se conex qu'es género es de mala calitat, perque si no hu fos ¿a ne que vendria qu'es matexos escripturedoretos hagin de fer de marxandos a cada número? N'hi pren lo matex qu'aquell que du género a se plassa i com si fos un arranca-quixals comensa ponderar ses cualitats de s'article per fern'hi caure de bobians. Se cuestió es despatxar es género. S'*in-Defensa* me ha agafat aquest sistema. ¡Venga bombo, venga platillos, venga alabarse a ells matexos!! Es se prove mes clara i manifesta de que se tracta d'un género de batalla. ¡Oh i quin periódic es s'*in-Defensa*!!

Lo qu'es diu també per inventar aquelles *Converses familiars* que publican, son la nata també ets escripturedoretos de s'*in-Defensa*. Son d'es matex estil qu'aquelles croniquetes que publicaren un *Jurisconsulto* y un *Presbítero* dalt es «Pu-Put» com deya en Martinet. Axó tot sol ja mos basta i sobra per veure es grau que fa es diari fogoneu i per merexe se reprovació més absoluta de tota persona honrada. Y les sap greu qu'el Sen Llendera les digui escripturedoretos. Jo no sé si arriben tan sols a escripturedoretos. ¡Sabeu que les sap de greu que les diguin lo que son! Estaven tan acostumats a riur-se de tot-hom!

Fins Diuenge que vé.

El Sen Llendera